

TEZA:

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny pozbawił obwinionego prawa do obrony, poprzez odmowę odroczenia rozprawy pomimo uzasadnionego wniosku obwinionego. Powyższe jest szczególnie rażące w sytuacji, gdy postępowanie dotyczy konfliktu interesów, gdzie relacja strony jest niezwykle istotna i należy wnikliwie przeanalizować każdy zarzucany obwinionemu aspekt działalności. Należało więc uchylić orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

ORZECZENIE

z dnia 17 maja 2023 r.

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: S WSD Leszek Krupa (sprawozdawca)
S WSD Rafał Rybnik

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Anny Kończyk,

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2023 r. w Warszawie na rozprawie,
sprawy radcy prawnego B.P., wpisanego na listę radców prawnych prowadzoną przez Radę
Okręgową Izby Radców Prawnych, nr wpisu ...,

obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 64 ust. 1 ustawy
o radcach prawnych w związku z art. 6 i art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania radcy prawnego B. P. z dnia 21 grudnia 2022 r. od orzeczenia
Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgową Izby Radców Prawnych z dnia 6 października
2022 roku w sprawie sygn. OSD - 89/22,

orzeka:

1. uchyla orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgową Izby Radców Prawnych z dnia 6 października 2022 roku w sprawie o sygn. OSD - 89/22 i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania temu Sądowi,
2. o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w

kwocie 2.000,00 zł (dwa tysiące złotych) rozstrzygnie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

Uzasadnienie

Wnioskiem o ukaranie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP domagał się ukarania radcy prawnego B. P. za czyny polegające na tym, iż:

1. w okresie od dnia 14 września 2020 roku do dnia 27 sierpnia 2021 w (...) działał w warunkach konfliktu interesów poprzez zajęcie w dniu 14 września 2020 roku pełnomocnictwa od K. S. i A. S. – wspólników (...) Spółka jawna z siedzibą w (...), i skierowanie w dniu 19 października 2020 roku w imieniu swoich mocodawców do Sądu Rejonowego pozwu o wyłączenie ze spółki (...) Spółka jawna z siedzibą w (...) trzeciego wspólnika – M. S. podczas gdy uprzednio świadczył pomoc prawną na rzecz spółki (...) Spółka jawna z siedzibą w (...), a także (...) sp. z o.o. z siedzibą w (...), której wspólnikiem i członkiem zarządu był M. S. oraz na rzecz M. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w (...) przy czym interesy K. S. i A. S. oraz M. S. są sprzeczne, przez co dopuścił się świadczenia pomocy prawnej rzecz klientów, których przeciwnik był jego klientem i to w sprawie z nią związanej, a zatem w warunkach konfliktu interesów, a ponadto wykonywał czynności zawodowe w charakterze pełnomocnika powodów w sprawie o wyłączenie wspólnika ze spółki jawnej w sytuacji znacznego zagrożenia naruszenia tajemnicy zawodowej oraz gdy posiadana wiedza o sprawach M. S. dawała jego mocodawcom nieuzasadnioną przewagę w trakcie toczącego się postępowania sądowego; tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 75 z późn. zm.) w zw. z art. 6, 10, 26, ust. 1 i art. 28 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

2. w dniu 9 września 2020 roku, w (...), wypowiedział zlecenie prowadzenia sprawy oraz pełnomocnictwo z dnia 25 czerwca 2020 roku udzielone przez M. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...), a następnie nie będąc zwolnionym przez swojego mocodawcę M. S. z obowiązku działania za stronę jeszcze przez dwa tygodnie, w dniu 14 września 2020 roku przyjął pełnomocnictwo od K. S. i A. S. we wszystkich sprawach dotyczących (...) Spółka jawna z siedzibą w (...) i jej wspólników i skierował w dniu 17 września 2020 r. w imieniu swoich mocodawców pismo do M.S. jako wspólnika (...) Spółka jawna, stanowiące ofertę nabycia przez jego mocodawców przysługującego M. S. ogółu praw i obowiązków w spółce, a także poinformował, że brak reakcji na pismo w terminie 3 dni spowoduje podjęcie działań zmierzających do wyłączenia M. S. ze spółki na mocy orzeczenia

sądu, co nastąpiło w dniu 19 października 2020 roku poprzez skierowanie w imieniu K.S. i A. S. do Sądu Rejonowego pozwu o wyłączenie współnika M. S. ze spółki jawnej (...) Spółka jawna, czym dopuścił się naruszenia przepisów prawa i godności zawodu radcy prawnego, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2020r. poz. 75 z późn. zm.) w zw. z art. 6 i 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. art. 94 § 2 k.p.c.

Orzeczeniem z dnia 6.10.2022 r. OSD uznał obwinionego winnym zarzucanych mu czynów i wymierzył mu za te czyny odpowiednio karę pieniężną w kwocie 5.000 złotych, karę pieniężną w kwocie 4.500 zł, karę łączną w kwocie 4.500 złotych oraz obciążył obwinionego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania przed OSD.

Od powyższego orzeczenia w całości w ustawowym terminie odwołał się obwiniony, na swoją korzyść, zarzucając orzeczeniu OSD:

1. obrazę przepisu postępowania tj. art. 63³ ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, przez brak wstrzymania rozpoznania sprawy przez odroczenie rozprawy, mimo że obwiniony należycie usprawiedliwił swoją nieobecność, wnosząc o odroczenie rozprawy, co skutkowało pozbawieniem obwinionego prawa do obrony;
2. obrazę przepisów postępowania tj. art. 167 k.p.k. i art. 170 § 3 k.p.k. w zw. z art. 741 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, przez nierozpoznanie wniosku dowodowego obwinionego, zgłoszonego do protokołu przesłuchania z dnia 7 lipca 2022 r. dotyczącego wykazu połączeń dla telefonu M. S. oraz zaniechanie przeprowadzenia z urzędu dowodów osobistych.
3. obrazę przepisów postanowienia tj. art. 7 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 741 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, które miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, przez uznanie pisma złożonego przez obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym za jego wyjaśnienia i poddanie go ocenie, podczas gdy w postępowaniu dyscyplinarnym obwiniony może złożyć wyjaśnienia w formie ustnej, protokołowanej w sposób przewidziany przepisami prawa, a pisemne wyjaśnienia mogą stanowić jedynie uzupełnienie wyjaśnień złożonych w formie ustnej i mogą zostać złożone jedynie za zgodą przesłuchującego.
4. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. i art. 424 § pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 741 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia oraz uniemożliwia kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia,

przez brak dokonania oceny dowodów oraz niewyjaśnienia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia;

5. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że obwiniony wykonywał czynności zawodowe na rzecz (...) Spółka jawna z siedzibą w (...) oraz M. S., podczas gdy na ich rzecz czynności zawodowe wykonywała radca prawy K. Ł.;

6. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że M. S. po wypowiedzeniu pełnomocnictwa nie zwolnił obwinionego z obowiązku działania;

7. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w zw. z art. 26 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego przez ich niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, w której nie ustalono, że wykonywanie czynności zawodowych stwarzało znaczne zagrożenie naruszania tajemnicy zawodowej oraz że posiadana wiedza o sprawach (...) Spółka jawna z siedzibą w (...) oraz M. S. oraz A. S. nieuzasadnioną przewagą w sprawach o wyłączenie współnika;

8. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 1166), w zw. z art. 28 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego przez ich niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, w której radcowie prawni nie wykonywali na rzecz M. S. czynności zawodowych w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej;

9. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 1166), w zw. z art. 94 § 2 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, w której obwiniony nie został ustanowiony pełnomocnikiem M. S. w postępowaniu cywilnym;

10. rażąca niewspółmierność kary.

W konsekwencji obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania OSD, względnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego, ewentualnie o wymierzenie kary łagodniejszej.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 68³ ustawy o radcach prawnych, niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę, posiedzenie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie

wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należycie usprawiedliwią oni swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwanie rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzenie czynności przed rzecznikiem, albo sąd dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny z ważnych przyczyn uzna ich obecność za konieczną. Zgodnie z ust. 5 powołanego artykułu, należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie.

W niniejszej sprawie orzeczenie OSD zapadło na pierwszej rozprawie wyznaczonej w sprawie, na którą nie stawił się obwiniony, należycie o niej poinformowany. Obwiniony po uzyskaniu informacji o terminie rozprawy przed OSD wniósł o jej odroczenie, z uwagi na wcześniej zaplanowany wyjazd rodzinny, przedkładając jednocześnie potwierdzenie rezerwacji pobytu. Informacja o powyższym nadana była odpowiednio wcześniej, umożliwiając OSD podjęcie decyzji o odroczeniu terminu, bez uszczerbku dla sprawnego prowadzenia postępowania. Mimo tego, na wskazanej pierwszej rozprawie OSD nie zdecydował się usprawiedliwić nieobecności obwinionego i procedować bez jego udziału. OSD dopuścił jedynie dowody z dokumentów znajdujące się w aktach sprawy, nie przesłuchał na rozprawie żadnych świadków.

W ocenie WSD obwiniony należycie usprawiedliwił swoją nieobecność na rozprawie, skutecznie wniósł o jej odroczenia, a także uprawdopodobnił wyjątkowe przyczyny, o których mowa w powołanych wyżej przepisach. Trudno jest wyjaśnić dlaczego OSD nie uznał zasadnym wniosku obwinionego, skoro nie prowadził on do przedłużenia postępowania, składany był po raz pierwszy w sprawie i odpowiednio wcześniej, a także nie stanowił nadużycia prawa do obrony. Trudno zakładać, aby obwiniony był zmuszony do rezygnacji z zaplanowanego wcześniej (kiedy nie wiedział o terminie rozprawy) wyjazdu w sytuacji, gdy odroczenie rozprawy nie wpływało na bieg sprawy, która nie jest zagrożona szybkim przedawnieniem. Na skutek takiej decyzji procesowej OSD pozbawił obwinionego prawa do obrony, przedstawienia własnej wersji bezpośrednio przed OSD w ustnych wyjaśnieniach, wreszcie prawa przedstawienia na rozprawie wniosków dowodowych. Powyższe jest szczególnie rażące w sytuacji, gdy postępowanie dotyczy sprawy konfliktu interesu, gdzie relacja zaangażowanych osób jest niezwykle istotna i należyć wnikliwie przeanalizować każdy

zarzucany obwinionemu aspekt działalności w poszczególnych okolicznościach opisanych w zarzucie spraw. Naprowadzony zatem w odwołaniu zarzut naruszenia powołanego wyżej przepisu okazał się oczywiście słuszny i musiał prowadzić do rozstrzygnięcia jak w sentencji niniejszego orzeczenia.

Wobec faktu, iż skuteczny okazał się najdalej idący zarzut odwołania, który musiał skutkować uchynieniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania OSD, nie zachodzi na obecnym etapie konieczność odnoszenia się do dalszych zarzutów naprowadzonych w odwołaniu, które będą przedmiotem ewentualnej kontroli instancyjnej wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy orzeczenia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy OSD umożliwi obwinionemu wzięcie udziału w rozprawie oraz złożenie wyjaśnień (o ile obwiniony skorzysta z takiego prawa), a także rozpatrzy złożone przez obwinionego wnioski dowodowe z osobowych źródeł dowodowych, w szczególności z zeznań świadków K. Ł. i K. S., względnie (w zależności także od stanowiska procesowego obwinionego w tym zakresie) rozważy konieczność przesłuchania bezpośrednio przez OSD na rozprawie świadków przesłuchanych na etapie postępowania przed Zastępcą Rzecznik Dyscyplinarnego OIRP.

O kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 2.000 złotych orzeknie OSD przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

Tym samym, orzeczono jak w sentencji.